

Zaaknummer : 01142886
Ons Kenmerk : ODH1594364
Datum : 22-06-2026

Beschikking

Omgevingswet - Flora- en fauna-activiteit

Onderwerp

Op 15 juli 2025 hebben wij een aanvraag om omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit ontvangen als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet. De aanvraag is ingediend namens Woningbouwvereniging Heerjansdam. De aanvraag is ingediend voor de volgende vergunningplichtige handelingen:

- het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) als bedoeld in artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving;
- het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) als bedoeld in artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder d, van het Besluit activiteiten leefomgeving.

De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van renovatiewerkzaamheden aan diverse woningen te Heerjansdam. De omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor de periode 1 maart 2026 tot en met 1 mei 2027.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit te **verlenen** aan Woningbouwvereniging Heerjansdam;
- II. de in het vervolg van deze beschikking opgenomen voorschriften te verbinden aan deze omgevingsvergunning;
- III. de onder “Relevante documenten” genoemde stukken onderdeel te laten zijn van deze omgevingsvergunning;
- IV. dat deze omgevingsvergunning geldig is vanaf de dag waarop vier weken verstreken zijn na de dag van bekendmaking tot 1 mei 2027.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

D.C.G. Ruseler, MSc
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Appendices

1. Plangebied
2. Locaties aangetroffen functies
3. Locaties tijdelijke functies
4. Locaties voorzieningen laatvlieger
5. Locatie permanente functies

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemeen

1. De vergunninghouder dient:
 - a. de start van de flora- en fauna-activiteit (waaronder ook het ongeschikt maken) uiterlijk twee weken van tevoren te melden;
 - b. het ecologisch werkprotocol bij de startmelding mee te sturen;
 - c. relevante wijzigingen in de uitvoering uiterlijk één maand van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen; en
 - d. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week voor de beëindiging te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen, Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres toezichtnatuur@ozhz.nl onder vermelding van 'Flora- en fauna-activiteit'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

2. De vergunninghouder dient, met inachtneming van de voorschriften in deze omgevingsvergunning, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het rapport 'Activiteitenplan Diverse locaties Heerjansdam' hoofdstuk 4 van datum 4 juli 2025 en 'Ecologisch werkprotocol diverse locaties te Heerjansdam' hoofdstuk 6 van 11 juli 2023, Aanvullende informatie - vergunning aanvraag 19 september 2025 en Memo aanvullende informatie (dec' 2025).
3. Indien één of meerdere in voorschrift 2 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit voor de betreffende soort(en) te worden getroffen. Deze maatregelen dienen, uiterlijk één maand voorafgaand aan de uitvoering ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd. De alternatieve maatregelen mogen na goedkeuring worden toegepast.
4. De vergunninghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel en eenieder die betrokken is bij de uitvoering van het project op de hoogte is van de voorschriften en maatregelen in deze omgevingsvergunning en dat ze toegepast worden.
5. De uitvoering van alle mitigerende en compenserende maatregelen dient te worden begeleid door een ecologisch deskundige¹ op het gebied van de aangevraagde beschermde soorten.
6. Er dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld. Hierin dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a. de contactgegevens van de begeleidend ecologisch deskundige(n);
 - b. hoe omgegaan wordt met de voorwaarden zoals opgenomen in de voorschriften;

¹ Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft en/of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en (beschermde) soorten. Deze persoon heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit of vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie. De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Deze persoon:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermde) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk;
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
- kan aanvragen gericht op soortenbescherming opstellen of daarbij ondersteunen;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties of een (ecologisch) adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

- c. de locaties van de huidige verblijfplaatsen binnen het plangebied (inclusief foto- en/of kaartmateriaal);
 - d. een omschrijving en planning van de uit te voeren werkzaamheden;
 - e. de mitigerende en compenserende maatregelen (inclusief foto- en/of kaartmateriaal); en
 - f. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt.
7. Er dient door de ecologisch deskundige een logboek te worden bijgehouden van de ecologische begeleiding. Hierin dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
- a. een verslag van de uitvoering en begeleiding van de mitigerende en compenserende maatregelen (inclusief foto- en/of kaartmateriaal);
 - b. een overzicht van de uitgevoerde controles en de (weer)condities waaronder deze hebben plaatsgevonden; en
 - c. de ecologische onderbouwing van de vrijgave van het plangebied voor de start van de werkzaamheden.
8. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een exemplaar van deze omgevingsvergunning, het ecologisch werkprotocol en het logboek op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
9. De voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Hiervoor geldt:
- a. voor tijdelijke voorzieningen: binnen twee weken na de inwerkingtreding van deze omgevingsvergunning; en
 - b. voor permanente voorzieningen: minimaal één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.

Soortspecifieke voorschriften

10. De werkzaamheden mogen pas starten als tenminste een termijn van vier weken, na de inwerkingtreding van deze omgevingsvergunning, in acht is genomen. Een uitzondering hierop zijn de maatregelen voor het ongeschikt maken van de bebouwing, vastgelegd in voorschrift 13 zolang het omkeerbaar is.
11. De tijdelijke en permanente voorzieningen moeten voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger functioneel zijn voor de periode waarvoor deze worden ingezet. Hiertoe dienen voorzieningen minimaal één keer per jaar gecontroleerd te worden op functionaliteit en – indien nodig – op een zo kort mogelijke termijn hersteld te worden waarbij het verstoren van aanwezige gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger dient te worden voorkomen.
12. Werkzaamheden aan het woonblok met de adressen grondzeiler 2 tot en met 12 mogen pas starten indien wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:
- a. de overbruggingslocaties in de tijdelijke situatie dienen conform het kennisdocument laatvlieger te zijn aangebracht. Dit betekent onder andere dat vier maatwerkoplossingen gerealiseerd dienen te worden waarbij aan de volgende eisen moet worden voldaan:
 - i) dat deze een permanent karakter hebben;
 - ii) zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke verblijfplaats maar buiten invloed van de werkzaamheden zijn geplaatst;
 - iii) met een zo groot mogelijke variatie in microklimaat ;
 - iv) een minimaal oppervlakte van 2,5 m² en breedte/dikte van minimaal maar bij voorkeur meer dan 3 cm;
 - v) een griplaag hebben en bij voorkeur een invliegopening aan de onderzijde;
 - vi) achter gevelbetimmering, in spouwmuren (bij spouwisolatie kan een WEDI-voorziening ingezet worden om koudebruggen te voorkomen) of dakbeschot geplaatst worden;
 - vii) dat voor plaatsing het plan voor de tijdelijke maatregelen met OZHZ afgestemd is;

er voldaan is aan de gewenningsperiode van de tijdelijke alternatieven voor de laatvlieger van drie maanden in de actieve periode (april tot oktober).

13. Voordat gestart mag worden met de werkzaamheden, dient de bebouwing ongeschikt gemaakt te worden voor de laatvlieger, de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Aan het ongeschikt maken zijn de volgende voorwaarden verbonden:
 - a. het ongeschikt maken dient te worden uitgevoerd tussen 15 april en 15 mei of tussen 1 augustus tot en met 15 oktober. Dit is buiten de kwetsbare kraam- en winterperiode van de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger;
 - b. Indien er ongeschikt gemaakt wordt in de periode van 15 april tot en met 15 mei dient er maximaal drie dagen van tevoren een avondcontrole te worden uitgevoerd. Bij aanwezigheid van individuen in het kraamverblijf is het ongeschikt maken alleen toegestaan na afloop van de kraamperiode, in de periode van 1 augustus tot en met 15 oktober;
 - c. de bebouwing dient in zijn geheel ongeschikt gemaakt te worden door exclusion flaps te plaatsen op alle openingen;
 - d. de exclusion flaps dienen een minimale afmeting te hebben van 30 x 50 mm;
 - e. indien de openingen, zoals genoemd onder sub b, van een gevel intern met elkaar in verbinding staan is het toegestaan om deze ongeschikt te maken door middel van weringsborstels, rondschuim of compriband zonder plakranden. Dit onder de voorwaarde dat tenminste elke drie strekkende meter een exclusion flap dient te worden toegepast;
 - f. het gebruik van materialen voor het ongeschikt maken waarin vleermuizen verstrikt kunnen raken of aan vast kunnen plakken of zichzelf aan kunnen verwonden, zoals (steiger)netten, glaswol of porschuim, is niet toegestaan;
 - g. de maatregelen waarmee de bebouwing ongeschikt is gemaakt, dienen gedurende minimaal vijf dagen met gunstige weersomstandigheden te worden ingezet waarvan drie dagen aaneengesloten moeten zijn. Van een dag met gunstige weersomstandigheden is sprake als het anderhalf uur voor zonsondergang tot en met twee uur na zonsondergang minimaal 12 graden en droog is met een windkracht van maximaal 3 Bft;
 - h. na het ongeschikt maken en met inachtneming van de vereiste dagen met gunstige weersomstandigheden, dient 's avonds een controlebezoek te worden uitgevoerd door de ecologisch deskundige met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten;
 - i. bij het ongeschikt maken in het najaar (1 september tot en met 15 oktober) geldt aanvullend dat het controlebezoek uiterlijk moet zijn uitgevoerd op 15 oktober;
 - j. na het controlebezoek bepaalt de ecologisch deskundige of het plangebied mag worden vrijgegeven voor het starten van de werkzaamheden;
 - k. het is niet toegestaan om in de ochtend een ecologische controle van verblijfplaatsen van de laatvlieger uit te voeren.

14. Na afronding van de werkzaamheden mogen de tijdelijke voorzieningen verwijderd worden wanneer aan de volgende voorwaarden is voldaan:
 - a. de permanente voorzieningen zijn functioneel;
 - b. de gewenningsperiode voor zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis is in acht genomen voor de kleine vleermuiskasten. Dit betreft een periode van drie maanden, waarbij enkel de maanden april tot en met oktober meetellen;
 - c. de gewenningsperiode voor kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis is in acht genomen. Dit betreft één volledig kraamseizoen (15 mei tot 1 augustus);

- d. indien blijkt dat een tijdelijke voorziening in gebruik is, mag deze uitsluitend verwijderd worden buiten de kwetsbare periode van de betreffende soort en functie zoals hierboven genoemd, en nadat door de ecologisch deskundige is vastgesteld dat de voorziening uit eigen vrije beweging is verlaten.
15. De effectiviteit van de permanente voorzieningen voor de laatvlieger dient te worden gemonitord door de ecologisch deskundige (voorschrift 4). De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor onderzoek naar zomerverblijfplaatsen van de laatvlieger in het meest actuele Vleermuisprotocol. Dit onderzoek dient met voldoende waarnemers uitgevoerd te worden. Uit de monitoring moet blijken of de laatvlieger gebruik maakt van de voorzieningen als zomerverblijfplaats. Met betrekking tot de monitoring gelden de volgende voorwaarden:
- a. de monitoring van de permanente voorzieningen dient uitgevoerd te worden in het eerste, derde en vijfde jaar nadat de permanente voorzieningen beschikbaar zijn gekomen en functioneel zijn. Het eerste jaar van monitoring is het jaar waarin de permanente voorzieningen een volledig actief seizoen beschikbaar zijn;
 - b. de resultaten van de monitoring dienen vóór 31 december van hetzelfde jaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1). In deze rapportage moet zijn opgenomen:
 - i) de data, tijden en weercondities van de veldbezoeken, de wijze waarop de monitoring heeft plaatsgevonden, de inzet van apparatuur (batdetector, warmtebeeldcamera), het aantal waarnemers en de waarnemingen en aantallen die zijn gedaan per veldbezoek;
 - ii) een heldere conclusie over de effectiviteit van de voorzieningen;
 - iii) indien blijkt dat de voorzieningen niet afdoende zijn, dient ofwel een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie; ofwel een rapport met een ecologische onderbouwing dat de uitblijvende effectiviteit niet toe te schrijven is aan de getroffen maatregelen, maar aan andere factoren;
 - iv) indien de monitoringsresultaten hiertoe aanleiding geven kan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid verzocht worden de monitoringsverplichting eerder te beëindigen, of kunnen door de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid aanvullende maatregelen worden opgelegd;
 - v) indien extra maatregelen noodzakelijk zijn, dienen deze het opvolgende jaar tevens te worden gemonitord.

Aanwijzingen voor gebruik

- Deze omgevingsvergunning geldt alleen voor de soorten en flora- en fauna-activiteit die in dit besluit genoemd zijn en voor de werkzaamheden die conform de aanvraag uitgevoerd worden, voor zover in deze omgevingsvergunning zelf niet anders aangegeven is.
- Indien de vergunninghouder de onderhoudsverplichting van gerealiseerde maatregelen wenst over te dragen aan een derde, dan moet de vergunninghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan.
- Indien de vergunninghouder deze omgevingsvergunning wil overdragen, geldt op grond van artikel 5.37, tweede lid, van de Omgevingswet een informatieplicht. De huidige vergunninghouder dient ten minste vier weken voorafgaand aan de wijziging het bevoegd gezag hierover te informeren. Hierbij dienen de gegevens te worden verstrekt zoals genoemd in artikel 7.216 van de Omgevingsregeling.
- Indien de vergunninghouder deze omgevingsvergunning wil verlengen, dient tijdig en bij voorkeur zes maanden voorafgaand aan het aflopen van de geldigheidstermijn een aanvraag te worden gedaan via het Omgevingsloket. De aanvraag dient te voldoen aan de indieningsvereisten.

Zorgplicht en ongewoon voorval

In de Omgevingswet zijn algemene zorgplichten opgenomen voor de fysieke leefomgeving. Voor alle van nature in het wild levende planten en dieren en hun leefgebied geldt daarnaast de specifieke zorgplicht zoals opgenomen in artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving. In het kader van de specifieke zorgplicht dient onder meer rekening gehouden te worden met broedgevallen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Ook dient u rekening te houden met het onverwijld melden van een ongewoon voorval als bedoeld in artikel 11.34 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Dit geldt als er tijdens de uitvoering van flora- en fauna-activiteiten een gebeurtenis plaatsvindt die direct gevolgen heeft voor de natuur. In dat geval dient u direct contact op te nemen met de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1).

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 15 juli 2025 hebben wij een aanvraag om omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit ontvangen als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet (hierna: Ow). De aanvraag is ingediend namens Woningbouwvereniging Heerjansdam. De aanvraag betreft dak en spouwisolatie, gelegen aan meerdere adressen in Heerjansdam met DSO-nummer 2025071500595. De werkzaamheden staan gepland te starten op 1 april 2026 en duren naar verwachting tot uiterlijk 1 maart 2027. De omgevingsvergunning is aangevraagd voor de periode 1 maart 2026 tot en met 1 mei 2027.

Relevante documenten

Bij de aanvraag zijn de volgende gegevens ingediend, die gebruikt zijn voor de inhoudelijke beoordeling:

- Verzoek (ODH1448878);
- Quicksan flora en fauna diverse locaties te Heerjansdam Versie 1.0, Equipe, 232005, 30 mei 2023 (ODH1448873);
- Nader onderzoek Diverse locaties te Heerjansdam Versie 1.0, Equipe, 232005, 11 december 2024 (ODH1448860);
- Ecologisch werkprotocol diverse locaties te Heerjansdam, 232005 v1.0, Equipe, 11 juli 2023 (ODH1448875);
- Memo Rode lijstsoorten Heerjansdam en Huismusonderzoek Wilhelminastraat 1 t/m 25 (oneven nummers) (ODH1448864);
- Memo Aanvullende informatie - vergunning aanvraag (Kenmerk: ODH1488165, kenmerk: 2025071500595, zaaknummer: 01142886), 4 september 2025 (ODH1513338);
- Memo aanvullende informatie (dec' 2025) - Vergunning aanvraag - Diverse locaties te Heerjansdam v1 14 januari 2026 Activiteitenplan Diverse locaties Heerjansdam Versie 1.0, 25Q0026, 4 juli 2025 (ODH1448870).

Procedure

Beslistermijn

Gelet op artikel 3:18, eerste lid, van de Awb is de termijn voor de afhandeling van de aanvraag zes maanden na ontvangst van de aanvraag.

Volledigheid aanvraag

Na ontvangst van de aanvraag hebben wij deze getoetst op volledigheid. In de Omgevingsregeling zijn naast algemene ook specifieke indieningsvereisten opgenomen waar een aanvraag omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aan dient te voldoen. Ook hebben wij getoetst of de aangeleverde gegevens voldoende zijn voor de voorbereiding van de beschikking en het inhoudelijk beoordelen van de aanvraag.

Doordat de aanvraag onvolledig was, is op 28 augustus 2025 en 16 december 2025 verzocht de nog ontbrekende gegevens aan te leveren. Op 4 september 2025 en op 19 januari 2026 hebben wij de gevraagde gegevens ontvangen en is de behandeling van de aanvraag voortgezet.

Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoet aan de wettelijke indieningsvereisten en voldoende informatie bevat voor een inhoudelijke beoordeling van de gevolgen van de flora- en fauna-activiteit op de betrokken beschermde soort(en).

Bevoegd gezag

De flora- en fauna-activiteit wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 5.10, eerste lid, aanhef en onder e, van de Ow, artikel 11.24 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) en

artikel 4.6, eerste lid, aanhef en onder e, van het Omgevingsbesluit zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Participatie

De opzet en uitkomsten van het participatieproces zijn op grond van artikel 7.4 van de Omgevingsregeling onderdeel van de aanvraag. Bij deze aanvraag heeft geen participatie plaatsgevonden.

Inwerkingtreding

Artikel 16.79, eerste lid, aanhef en onder a, van de Ow bepaalt dat een omgevingsvergunning in werking treedt met ingang van de dag na de dag waarop het besluit is bekendgemaakt. In artikel 16.79, tweede lid, van de Ow staat dat in afwijking van het eerste lid het bevoegd gezag in de omgevingsvergunning bepaalt dat die in werking treedt met ingang van de dag waarop vier weken zijn verstreken sinds de dag van bekendmaking of terinzagelegging als naar zijn oordeel:

- a. het verrichten van de activiteit die de omgevingsvergunning mogelijk maakt binnen die vier weken kan leiden tot een wijziging van een bestaande toestand die niet kan worden hersteld; en
- b. de regels over het verlenen van de omgevingsvergunning ertoe strekken die bestaande toestand te beschermen.

Onomkeerbare activiteiten, namelijk de renovatiewerkzaamheden, mogen slechts worden uitgevoerd nadat een termijn van vier weken, na bekendmaking van dit besluit, verstreken is.

Om te voorkomen dat binnen vier weken na inwerkingtreding van deze omgevingsvergunning onomkeerbare gevolgen kunnen optreden voor de vleermuizen is in voorschrift 10 geborgd dat, de werkzaamheden in deze periode nog niet mogen starten, maar vooruitlopend wel ongeschikt gemaakt mag worden.

Een voorwaarde is dat het plangebied ongeschikt gemaakt wordt door maatregelen te treffen die omkeerbaar zijn. Dit zijn maatregelen die weer verwijderd kunnen worden, waardoor de verblijfplaats(en) weer beschikbaar komen, bijvoorbeeld exclusion flaps, aangezien dit geen onomkeerbare schade veroorzaakt aan de verblijfplaats(en).

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Ow, waarin is opgenomen dat het verboden is om aangewezen flora- en fauna-activiteiten uit te voeren zonder omgevingsvergunning. In het Bal worden deze flora- en fauna-activiteiten benoemd en zijn de beschermingsregimes opgenomen voor inheemse planten en dieren. Het eerste regime geldt voor vogels op grond van de Vogelrichtlijn. Het tweede regime geldt voor planten en dieren op basis van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn. Het derde regime beschrijft de bepalingen voor andere (nationaal beschermde) soorten. De aanvraag is tevens getoetst aan de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De omgevingsvergunning is aangevraagd voor de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger, dit zijn van nature in Nederland in het wild levende dieren van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn. De ruige dwergvleermuis en laatvlieger zijn ook opgenomen in bijlage II bij het Verdrag van Bern.

Paragraaf 11.2.3 van het Bal, met betrekking op de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn, bepaalt voor welke flora- en fauna-activiteiten met gevolgen voor plant- en diersoorten een omgevingsvergunning nodig is. Artikel 8.74k van het Bkl geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een omgevingsvergunning. Op grond van artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b en d, van het Bal geldt een verbod op het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten zonder omgevingsvergunning voor:

- het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger;

- het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en laatvlieger.

Op grond van artikel 8.74k, eerste lid, van het Bkl wordt een omgevingsvergunning slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing voor het verrichten van de activiteit bestaat;
- de activiteit nodig is omdat tenminste één van de belangen genoemd in artikel 8.74k, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl aan de orde is; en
- de activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beoordeling

Natuurwaardenonderzoek en vergunningplicht

Woningbouwvereniging Heerjansdam is voornemens om werkzaamheden uit te voeren in het plangebied gelegen aan meerdere adressen te Heerjansdam. Samengevat zijn de voorgenomen werkzaamheden als volgt:

- vervangen tochtwering ramen en deuren
- isoleren muren
- vervangen glaswerk
- aanbrengen ventilatieroosters
- installeren mechanische ventilatie

Schadelijke handelingen

Om te bepalen of sprake is van een vergunningplichtige flora- en fauna-activiteit heeft natuurwaardenonderzoek plaatsgevonden. In 2023 is een quickscanonderzoek uitgevoerd. In 2024 heeft nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en laatvlieger binnen het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol (2021). Daarmee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is en de functies van het plangebied voor de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en laatvlieger voldoende in kaart zijn gebracht.

De gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en laatvlieger zijn in het plangebied aangetroffen. In het plangebied zijn de volgende functies aangetroffen:

- Negen zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis
- Twee paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis
- Eén kraamverblijfplaats van gewone dwergvleermuis
- Twee paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis
- Eén zomerverblijfplaats van laatvlieger

De exacte locaties zijn weergegeven in appendix 2. Van zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis is bekend dat deze in milde winters door één of enkele individuen gebruikt kunnen worden als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Deze schadelijke handelingen zijn vergunningplichtig op grond van artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b en d, van het Bal.

Belangenonderbouwing

De omgevingsvergunning is aangevraagd op grond van het belang 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard

en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' zoals genoemd in artikel 8.74k, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl. Het belang van de voorgenomen werkzaamheden is in de aanvraag toegelicht in het document Activiteitenplan en en ter onderbouwing zijn bij de aanvraag het volgende document aangeleverd: Memo Toezending document(en) van de Omgevingsdienst Haaglanden, zaaknummer: 01142886 (ODH1642523).

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de gebouwde omgeving in Nederland in 2050 energieneutraal is. Dat betekent dat er 7 miljoen huur- en koopwoningen, laagbouw en hoogbouw, rijtjeswoningen en vrijstaande huizen, energieneutraal gemaakt moeten worden. Alleen door vergaande verduurzaming van de bestaande woningvoorraad kan dit doel worden bereikt. Nederland heeft ingestemd met het Klimaatakkoord van Parijs dat als centraal doel heeft het reduceren van CO₂-uitstoot. De geplande werkzaamheden dragen bij aan de reductie van CO₂ uitstoot en daarmee aan de internationale en nationale klimaatdoelstellingen om klimaatverandering tegen te gaan. Klimaatverandering heeft negatieve effecten op volksgezondheid en de openbare veiligheid.

Het terugdringen van de CO₂-uitstoot is essentieel voor het beperken van klimaatverandering en dient daarmee een groot openbaar belang, onder meer op het vlak van veiligheid, natuurbescherming, welzijn en welvaart. Het gaat in het plangebied om woningen uit de jaren 70, met energielabel E tot C.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het aan de aanvraag ten grondslag gelegde wettelijke belang voldoende is onderbouwd om de negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en laatvlieger, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Geen andere bevredigende oplossing

In de aanvraag is aangegeven welke alternatieven zijn overwogen en is een onderbouwing gegeven waarom deze alternatieven geen andere bevredigende oplossing zijn.

Locatie

Het project is locatiegebonden aangezien het gaat om het uitvoeren van renovatiewerkzaamheden.

Inrichting en werkzaamheden

Het bouwen van nieuwbouwhuizen is een alternatieve methode. Hiervan is afgezien gezien de krapte voor bouwruimte in Heerjansdam. Daarnaast zijn er met nieuwbouw hogere kosten gemoeid en is verhuizen van de bewoners niet wenselijk. Bovendien zouden de aangetroffen verblijfplaatsen met deze alternatieve werkwijze eveneens verloren gaan. Wat betreft de werkzaamheden worden alle mogelijke compenserende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op de soorten te verminderen, hetgeen wordt opgenomen en geborgd in een ecologisch werkprotocol.

Planning

Bij de planning van de werkzaamheden is rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Daarmee worden mitigerende maatregelen getroffen om effecten op de soorten te verminderen.

Conclusie

Met de gekozen werkwijze, planning en periode van uitvoering, wordt schade aan de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en laatvlieger zoveel mogelijk voorkomen. Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering is voldoende aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing aanwezig is.

Staat van instandhouding

Om een omgevingsvergunning te mogen verlenen, mag kortgezegd de staat van instandhouding van de aangevraagde beschermde soort(en) niet verslechteren. Onderdeel van deze toetsing is ook of er mogelijk sprake is van cumulatieve effecten.

De laatvlieger, gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis komen verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Heerjansdam. Als gevolg van de werkzaamheden gaan één zomerverblijfplaats van laatvlieger, 1 kraamverblijfplaats, negen zomerverblijfplaatsen, twee paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en, twee paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis en, met mogelijk milde winterfunctie, van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis verloren. De aangetroffen verblijfplaatsen in het plangebied maken onderdeel uit van een groter netwerk aan verblijfplaatsen in de directe omgeving. Slechts een klein deel van de lokale populatie ondervindt gevolgen van de geplande werkzaamheden.

Maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de staat van instandhouding van laatvlieger, ruige dwergvleermuis en gewone dwergvleermuis tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in 'Activiteitenplan Diverse locaties Heerjansdam van 4 juli 2025'.

De voorgestelde maatregelen om de negatieve effecten van de voorgenomen werkzaamheden zoveel mogelijk te mitigeren en te compenseren achten wij in grote lijnen voldoende. Op een aantal onderdelen hebben wij de maatregelen aangescherpt in de specifieke voorschriften om de staat van instandhouding van de laatvlieger te kunnen borgen. Hieronder lichten wij dit toe. In deze beschikking zijn verder algemene voorschriften opgenomen voor een juiste toepassing en naleving van de omgevingsvergunning door de vergunninghouder en gemachtigde(n).

Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger

Als gevolg van de werkzaamheden gaan negen zomerverblijfplaatsen, twee paarverblijfplaatsen, één kraamverblijfplaats van gewone dwergvleermuis, twee paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis en één zomerverblijfplaats van laatvlieger verloren. In maart 2025 zijn tijdelijke vleermuiskasten gerealiseerd van de types VMT3a Unitura (4) en VMT1 Unitura of soortgelijke types (56) aan de gevels van de adressen te zien in appendix 3. Deze voorzieningen zijn aangebracht voor de verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Voor de laatvlieger zijn in mei 2026 vier voorzieningen aangebracht in de spouwmuur (appendix 4) In de permanente situatie worden 28 type VMPM1s (Unitura) en 2 VMPMK1 (Unitura) kasten ingebouwd in de gevels van de adressen genoemd in appendix 4. Bij deze adressen wordt daarnaast ook een deel van de spouwmuur geschikt gemaakt voor de soorten vleermuizen. Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

Buiten de kwetsbare periode worden de zomer-, paar- en kraamverblijfplaats(en) ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat er vleermuizen aanwezig zijn in het gebouw ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Dit wordt uitgevoerd door het afdichten van alle potentiële invliegopeningen welke gedurende de uitvoering van de werkzaamheden ontoegankelijk zijn of ten aanzien waarvan aantasting/verstoring te verwachten is gedurende de werkzaamheden (open stootvoegen, ruimte onder pannen, et cetera). Voor het afdichten worden speciale weringsborstels geplaatst, al dan niet in combinatie met exclusion flaps (in geval van vleermuizen). De ruimte tussen exclusion flaps mag maximaal drie meter zijn. Voor het afdichten worden speciale weringsborstels of rondschuim geplaatst. Dit is alleen toegestaan indien invliegopeningen met elkaar in verbinding staan en minstens één van deze invliegopeningen ongeschikt wordt gemaakt door middel van een exclusion flap. Voor plaatsing van de weringsborstels wordt (indien mogelijk) het verblijf gecontroleerd op aanwezigheid van beschermde soorten. Als de soort het verblijf heeft verlaten kan de borstel worden geplaatst. Het gebruik van exclusion flaps voor vleermuizen zorgt ervoor dat eventueel nog aanwezige vleermuizen hun verblijf nog kunnen verlaten en vervolgens niet meer in kunnen. Na uitvoering en afronding van de isolatiewerkzaamheden en realisatie van het maatwerk aan de kopgevels zal de uitvoerder zo snel als mogelijk is de middelen van ongeschikt maken verwijderen zodat de verblijfplaatsen niet overbodig lang ongeschikt en niet toegankelijk zijn voor vleermuizen. Zodoende is de daadwerkelijke verstoring aan en rondom de verblijfplaatsen minimaal.

Cumulatie

Bij de toetsing van de effecten op de staat van instandhouding, hebben wij getoetst of er cumulatieve effecten kunnen optreden als gevolg van andere plannen of projecten die in de omgeving van het plangebied uitgevoerd (gaan) worden. Er zijn geen plannen of projecten in de omgeving bekend die gevolgen hebben voor dezelfde lokale populatie(s) van de betrokken soort(en). Van negatieve cumulatieve effecten is geen sprake.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken. De werkzaamheden leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en laatvlieger.

Samenhangende besluiten

Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten op gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteiten te kunnen uitvoeren. Kijk voor meer informatie op: <https://omgevingswet.overheid.nl/checken>.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande is de zekerheid verkregen dat de aanvraag voldoet aan het toetsingskader dat betrekking heeft op de in de aanvraag opgenomen flora- en fauna-activiteit en beschermde soorten, zodat de aangevraagde omgevingsvergunning op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet wordt verleend. Aan deze omgevingsvergunning zijn voorschriften verbonden. De omgevingsvergunning treedt in werking vanaf de dag waarop vier weken verstreken zijn na de dag van bekendmakingen is geldig tot en met 1 mei 2027.

Appendices

1. Plangebied

2. Locaties aangetroffen functies

3. Locaties tijdelijke functies gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

Adressen tijdelijke kasten
Bovenkruier 1 en 23
Tjasker 1,2 en 22
De Smaus 18
De Hupse 12, 14 en 24
Prinsenhof 5
De Brakel 1 en 7
Molenweg 10-10a
De Maning 3-7 en 9
vlasakkers
horspad 8
de kromme nering 10
Julianastraat 2 en 10
molenweg 11
Heer Janstraat 8 en 18
Rozenlaan 23, en 27

4. Locaties voorzieningen laatvlieger

5. Locatie permanente functies

Locatie	Windrichting kopgevel	
		Zomerverblijfplaats GDV
Grondzeiler 90	Oostzijde	2 kasten (Unitura model VMPM1) + maatwerk kopgevel
Grondzeiler 44	Noordzijde	2 kasten (Unitura model VMPM1) + maatwerk kopgevel
Heer Janstraat 13	Westzijde	2 kasten (Unitura model VMPM1) + maatwerk kopgevel
Heer Janstraat 27	Oostzijde	2 kasten (Unitura model VMPM1) + maatwerk kopgevel
Julianastraat 18	Oostzijde	2 kasten (Unitura model VMPM1) + maatwerk kopgevel
Prins Bernhardstraat 34	Zuidzijde	2 kasten (Unitura model VMPM1) + maatwerk kopgevel
Waalhof 9	Zuidzijde	2 kasten (Unitura model VMPM1) + maatwerk kopgevel
Waalhof 12	Noordzijde	2 kasten (Unitura model VMPM1) + maatwerk kopgevel
Waalhof 16	Noordzijde	2 kasten (Unitura model VMPM1) + maatwerk kopgevel
Waalhof 20	Noordzijde	2 kasten (Unitura model VMPM1) + maatwerk kopgevel
		Paarverblijfplaats RDV
Waalhof 13	Zuidzijde	2 kasten (Unitura model VMPM1) + maatwerk kopgevel
Ganzekant 28	Oostzijde	2 kasten (Unitura model VMPM1) + maatwerk kopgevel
		Paarverblijfplaats GDV
Waalhof 17	Zuidzijde	2 kasten (Unitura model VMPM1) + maatwerk kopgevel
Ganzekant 2	Zuidzijde	2 kasten (Unitura model VMPM1) + maatwerk kopgevel
		Kraamverblijfplaats GDV
Julianastraat 17	Oostzijde	2 kasten (Unitura model VMPMK1) + maatwerk kopgevel
		Zomerverblijfplaats LV
Ganzekant 2	Zuidzijde	Maatwerk kopgevel/oorspronkelijke verblijfplaats
Totaal		30 kasten+maatwerk